

STORTINGET

Representantforslag 149 S

(2023–2024)

fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes og Marie Sneve Martinussen

Dokument 8:149 S (2023–2024)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes og Marie Sneve Martinussen om å forhindre et folkemord på Gazastripen

Til Stortinget

Bakgrunn

Siden forrige gang Stortinget behandlet forslag til tiltak for å bidra til stans av Israels folkerettsbrudd mot palestinerne på Gazastripen, har viktige vedtak blitt fattet i FNs organer.

FNs sikkerhetsråd vedtok 25. mars 2024 resolusjon 2728, som krever umiddelbar våpenhvile og understreker at Israels blokkering av nødhjelp til sivilbefolkningen må opphøre.

Den internasjonale domstolen (ICJ) fant 26. januar 2024 Sør-Afrikas anklager om at Israel står i fare for å utføre et folkemord som troverdige og beordret den israelske staten til å gjøre alt som står i dens makt for å forhindre folkemord på palestinerne, påse at det israelske militæret ikke begår noen handling som kan utgjøre et folkemord, samt å slippe inn nødhjelp. ICJ utstedte en ny ordre 28. mars 2024 som beordret staten Israel å uten opphold slippe inn mat, vann, strøm og legehjelp til palestinerne i Gaza, deriblant ved å holde grenseovergangene åpne for slik hjelp, i fullt samarbeid med FN.

FNs menneskerettighetsråd vedtok 5. april 2024 en resolusjon som ber land

«stanse salg, overføring og videresalg av våpen, ammunisjon og annet militært utstyr til Israel [...] for å

forhindre videre brudd på internasjonal humanitærrett samt brudd og misbruk av menneskerettigheter.»

Norge framførte 23. februar 2024 sitt offisielle syn på Israels okkupasjon av palestinske områder i en separat sak for ICJ, hvor regjeringens representant blant annet anførte:

«Okkupasjonen er et brudd på grunnleggende menneskerettigheter, internasjonal humanitær lov og det palestinske folks rett til selvbestemmelse.»

Utenriksminister Espen Barth Eide kommenterte den økende volden mot palestinere i de okkuperte områdene slik til NRK:

«Den uretten palestinerne utsettes for, må stanse.»

Sikkerhetsrådet har så langt ikke vedtatt noen sanksjonsmekanisme for å håndheve at partene etterlever rådets resolusjon om våpenhvile og humanitær tilgang, i motsetning til det rådet har gjort i flere andre konflikter. Heller ikke tidligere resolusjoner som slår fast at de palestinske områdene er okkupert og at Israel snarest må avslutte all bosetningsvirksomhet i områdene, har blitt fulgt opp med sanksjoner. Norge må derfor ta initiativ til sanksjoner i FN-regi.

I påvente av slike sanksjoner påhviler det hvert av FNs medlemsland å følge opp sikkerhetsrådets vedtak. Det samme gjelder ICJs ordre og FNs menneskerettighetsråds resolusjoner, da disse organene ikke har egne maktmidler til å påse etterlevelse, men avhenger av handling fra stater som er tilsluttet FNs konvensjoner. For å ivareta landets folkerettslige forpliktelser må Norge derfor iverksette egne tiltak for å stoppe Israels okkupasjon av palestinske områder, hindre folkemord på palestinerne og avverge humanitær katastrofe.

Etter at ICJ kom med pålegg om strakstiltak og fant at faren var reell for folkemord, varslet utenriksminister Espen Barth Eide at

«det påhviler alle stater å gå gjennom sin samhandling med Israel for å se om man på noen måte kan bidra til den»

og at regjeringen arbeidet med en slik gjennomgang

«slik at vi skal forvise oss om at det er ingen norske handlinger som vil være i strid med det som følger av domstolen.»

Det har imidlertid gått to og en halv måned siden ICJs pålegg uten at regjeringen har lagt fram sin gjennomgang eller gitt Stortinget en dato for når dette skal skje. I lys av den akutte situasjonen på Gazastripen må Stortinget be om å få framlagt regjeringens gjennomgang uten opphold.

Flere land har erklært at de vil slutte seg til Sør-Afrikas sak mot Israel for ICJ, slik stater har rett til etter artikkel 63 i domstolens statutter. Colombia har levert en intervensjonserklæring som blant annet ber ICJ sikre

«the safety and, indeed, the very existence of the Palestinian people.»

Irland varsler at også de vil slutte seg til saken og at deres regjering er i kontakt med flere likesinnede land som vurderer det samme. Som et land med utstrakt samhandling med Israel har Norge stor interesse av å få avklart hvordan folkemordkonvensjonen bør anvendes i denne saken. Norge bør derfor levere en intervensjonserklæring til ICJ.

Den palestinske selvstyremyndigheten har videre fornyet sin søknad om å få staten Palestina opptatt som fullverdig medlem av FN. Selvstyremyndigheten viser blant annet til de 140 landene som nå anerkjenner staten Palestina, i tillegg varsler Spania at de vil anerkjenne Palestina som selvstendig stat før juli 2024. USA melder at de ikke vil støtte Palestinas medlemskap før det foreligger en fredsavtale med Israel. Forslagsstillerne viser til Stortingets vedtak i behandlingen av representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes og Hege Bae Nyholt om anerkjennelse av Palestina som egen stat og norsk tilslutning til FNs apartheidkonvensjon, Dokument 8:237 S (2022–2023), jf. Innst. 26 S (2023–2024), hvor Vedtak 29 (2023–2024) lyder:

«Stortinget ber regjeringen være forberedt på å anerkjenne Palestina som en egen stat på et tidspunkt der en anerkjennelse kan ha positiv innvirkning på en fredsprosess og uten forbehold om en endelig fredsavtale.»

Forslagsstillerne mener at den tiden er nå, og at norsk støtte til fullverdig palestinsk medlemskap av FN

henger naturlig sammen med Stortingets vedtak og Norges støtte til at Palestina i sin tid ble opptatt med observatørstatus.

I rapporten som FNs spesialrapportør for menneskerettighetssituasjonen i de okkuperte palestinske områdene leverte til FNs menneskerettighetsråd 25. mars 2022, heter det at:

«the Special Rapporteur has concluded that the political system of entrenched rule in the Occupied Palestinian Territory that endows one racial-national-ethnic group with substantial rights, benefits and privileges while intentionally subjecting another group to live behind walls and checkpoints and under a permanent military rule *sans droits, sans égalité, sans dignité et sans liberté* (without rights, without equality, without dignity and without freedom) satisfies the prevailing evidentiary standard for the existence of apartheid.»

En av rapportens anbefalinger var å gjenopprette FNs spesialkomité mot apartheid for å etterforske enhver systematisk diskriminering og undertrykkelse som kan utgjøre apartheid i hvilken som helst del av verden, inkludert i de okkuperte palestinske områdene. Forslagsstillerne mener at Norge bør fremme og støtte et slikt initiativ, og viser til at dette kan gjøres også av land som i dag ikke er tilsluttet apartheidkonvensjonen.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til internasjonale sanksjoner for å håndheve FNs sikkerhetsråds resolusjon 2728 (2024).
2. Stortinget ber regjeringen følge opp FNs sikkerhetsråds resolusjon 2334 (2016) ved å fremme forslag til lov om forbud mot handel med varer og tjenester produsert på ulovlig okkupert jord eller fra selskaper som medvirker til brudd på folkeretten og menneskerettigheter i ulovlig okkuperte områder.
3. Stortinget ber regjeringen støtte den palestinske selvstyremyndighetens arbeid med å få staten Palestina opptatt som fullverdig medlem av FN.
4. Stortinget ber regjeringen følge opp Den internasjonale domstolens ordre av 26. januar 2024 og resolusjonen fra FNs menneskerettighetsråd ved å ta initiativ til at USA og NATOs øvrige medlemsland stanse alle leveranser av våpen, våpenkomponenter og flerbruksvarer som kan bidra til et folkemord.
5. Stortinget ber regjeringen følge opp Den internasjonale domstolens ordre av 26. januar 2024 og resolusjonen fra FNs menneskerettighetsråd ved å stanse alle norske leveranser av våpen, våpenkomponenter og flerbruksvarer som kan bidra til et folkemord.

6. Stortinget ber regjeringen levere en intervensjons-erklæring i saken Sør-Afrika førte mot Israel for Den internasjonale domstolen, som avklarer Norges syn på hvordan folkemordkonvensjonen bør anvendes.
7. Stortinget ber regjeringen snarest komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en redegjørelse for Norges forpliktelser etter folkemordkonvensjonen der disse er relevante for norsk samhandling med Israel.
8. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å gjenopprette FNs spesialkomité mot apartheid.

10. april 2024

Bjørnar Moxnes

Marie Sneve Martinussen

